

NORGES HØYESTERETT

Den 3. mai 2007 avsa Høyesterett dom i

HR-2007-00797-A, (sak nr. 2007/150), straffesak, anke,

Den offentlige påtalemyndighet

(statsadvokat Pål S. Berg)

mot

A

(advokat Berit Reiss-Andersen)

S T E M M E G I V N I N G :

(1) Dommer **Stabel**: Saken gjelder straffutmåling ved overtredelse av vegtrafikkloven §§ 22 og 10. Spørsmålet er om det, i tillegg til bot, er tilstrekkelig med betinget dom på det vilkår at domfelte gjennomgår promilleprogram.

(2) Oslo tingrett avsa 5. april 2006 dom som for straffespørsmålet hadde slik domsslutning:

”A, født 00.00.1974, dømmes for overtredelse av vegtrafikkloven § 31, 1.-3. ledd, jf § 22, 1. ledd, vegtrafikkloven § 31, 1. ledd, jf § 10 første ledd, vegtrafikkloven § 31, 1. ledd, jf § 5, jf skiltforskriften § 22, varsellinje 1004 til fengsel i 60 – seksti – dager, som i medhold av straffeloven §§ 52-54 gjøres betinget med en prøvetid på 1 – ett – år under tilsyn og på det særskilte vilkår at han i løpet av tilsynstiden gjennomfører promilleprogram, jf. straffeloven § 53 nr. 3 e og § 53 nr. 6, jf. forskrift om promilleprogram av 28. juni 1996 og forskrift om forlengelse av prøveordning med promilleprogram av 16. desember 2005.

Straffeloven § 62 og § 63 annet ledd er gitt anvendelse.

Ved eventuell soning kommer varetekt til fradrag med 2 dager.

Han dømmes videre til en bot på 27 331 – syvogtyvetusentrehundreogtrettien – kroner, subsidiært fengsel i 15 – femten – dager.”

(3) A ble også idømt tap av førerett i fem år, og ny førerprøve ble satt som vilkår for gjenerverv av føreretten. Videre ble han idømt 3000 kroner i saksomkostninger til det offentlige.

(4) Tingretten hadde utsatt domsavsigelsen for å få innhentet personundersøkelse av A med sikte på å vurdere promilleprogram, jf. § 3 i forskrift 28. juni 1996 nr. 618 om promilleprogram.

(5) Påtalemyndigheten anket over straffutmålingen. Borgarting lagmannsrett avsa 12. desember 2006 dom med slik domsslutning:

”I tingrettens dom gjøres den endring at boten fastsettes til 16.000 – sekstentusen – kroner, subsidiært 15 – femten – dagers fengsel.”

(6) Lagmannsretten, som fant saken noe mangelfullt opplyst hva angår As alkoholproblem, ga uttrykk for noe tvil når det gjaldt reaksjonsspørsmålet. Tvilen var først og fremst knyttet til straffskjerpene momenter ved kjøringen.

(7) Påtalemyndigheten har anket til Høyesterett. Anken gjelder straffutmålingen.

(8) *Jeg er kommet til at anken fører frem.*

(9) A er en 32 år gammel arbeidsledig mann, som i lang tid har hatt et betydelig alkoholproblem. Han er domfelt for promillekjøring to ganger tidligere – i 1997 og 2000. Promillekjøringen han nå er domfelt for, innbefatter også overtredelser av vegtrafikkloven § 10 og skilteforskriften § 22. Lagmannsretten har beskrevet forholdet slik:

”A kjørte natt til lørdag 7. mai 2005 fra Ås til Oslo, med en venn som passasjer. I Oslo sentrum ble han observert av uniformert politibil da han gjorde en såkalt ”burnout” i et lyskryss og kjørte av sted i høy hastighet. Politiet fulgte etter bilen og prøvde å få stoppet A ved bruk av blålys og sirener. A stoppet ikke, men fortsatte å kjøre i retning Mosseveien. Etter at han kom ut på Mosseveien, observerte politiet at han foretok en forbikjøring ved å kjøre over heltrukken sperrelinje. A holdt en så høy fart at han kjørte fra politiet. Noe senere kom en annen politipatrulje i kontakt med A, og han ble innbrakt til politistasjonen med mistanke om promillekjøring. Blodprøve tatt av A ca to timer etter kjøringen, viste en alkoholkonsentrasjon i blodet på 1,52 promille.”

(10) Promillekjøringen er i seg selv alvorlig og ville alene – hensett til de to tidligere domfellelsene – i utgangspunktet klart tilsi bot og ubetinget fengsel. Med de medisinske opplysningene som er lagt frem for Høyesterett, er det imidlertid ikke tvilsomt at A har et alkoholproblem som oppfyller vilkåret i § 1 i forskriften om promilleprogram. Påtalemyndigheten bestrider ikke lenger at straffen for promillekjøringen bør være en betinget dom på vilkår av at han gjennomfører promilleprogram, slik tingretten og lagmannsretten har bestemt. Dette er jeg enig i, jf. de overordnede hensyn bak ordningen som er fremhevet i avsnitt 11 i Rt. 2004 side 161.

(11) Spørsmålet er imidlertid om dette er tilstrekkelig, eller om det i tillegg bør idømmes ubetinget fengsel. Påtalemyndigheten har med styrke gjort gjeldende at forholdet samlet tilsier en deldom, først og fremst for å markere alvoret i overtredelsen av vegtrafikkloven § 10.

(12) Hensynet bak ordningen med promilleprogram tilsier etter mitt syn at en dom i utgangspunktet gjøres helt ut betinget. Omfatter domfellelsen også andre forhold, må det likevel kunne vurderes om en deldom er en riktigere reaksjon. Hvis ikke, ville alternativet kunne måtte bli en helt ut ubetinget fengselsstraff. Forutsetningen må være at de øvrige

forholdene er så alvorlige at de, pådømt alene, ville tilsi ubetinget fengselsstraff, og at en deldom ut fra en konkret vurdering samlet sett fremstår som riktig.

- (13) Det er ingen fast praksis for at overtredelser av vegtrafikkloven § 10 medfører ubetinget fengsel. Det vår sak gjelder, såkalt biljakt, utsetter imidlertid vanligvis andre mennesker for stor fare. Samtidig vanskeliggjør slik adferd politiets arbeid med å avverge og oppklare ulovlig og uforsvarlig kjøring. En helt ut betinget reaksjon vil dermed kunne bidra til svekket respekt for veitrafikklovgivningen.
- (14) As forhold var etter mitt syn blant de mer alvorlige. Kjøringen fant sted i et tett trafikkert byområde og hadde samlet sett et betydelig farepotensial. Farten ble ikke målt, men må ha vært høy, siden A greide å kjøre fra politiet. Det er opplyst at det var fartsgrense 60 km/t på den aktuelle strekningen. Den ulovlige forbikjøringen var også klart uforsvarlig. Jeg legger derfor til grunn at overtredelsene, også uten promillekjøringen, ville ha ført til en ubetinget fengselsstraff.
- (15) Ved vurderingen av hva som samlet sett er en riktig reaksjon, må jeg ta i betraktning at overtredelsene har klar sammenheng med As alkoholproblem. Det er likevel ikke slik at en helt ut betinget dom med promilleprogram tilstrekkelig varetar straffverdigheten i forholdene. Jeg kan heller ikke se at en kort, ubetinget fengselsstraff vil kunne vanskeliggjøre gjennomføringen av promilleprogrammet. Jeg finner derfor at en ubetinget fengselsstraff på 14 dager kan være passende.
- (16) Jeg stemmer for denne

D O M :

I lagmannsrettens dom gjøres den endring at 14 – fjorten – dager av fengselsstraffen gjøres ubetinget.

(17)	Kst. dommer Falkanger:	Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
(18)	Dommer Tønder:	Likeså.
(19)	Dommer Skoghøy:	Likeså.
(20)	Dommer Coward:	Likeså.
(21)	Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne	

D O M :

I lagmannsrettens dom gjøres den endring at 14 – fjorten – dager av fengselsstraffen gjøres ubetinget.

Riktig utskrift bekreftes: